

Massor av boktips
för ledigheten
Trevlig sommar!

Tema Kulturarv:
**Vilka magnifika
kyrkorum!**

**Ta plats som
förtroendevald
i kyrkovalet 2021**

**Håkan Sandvik:
Möjligheter i en tid
av förlorad kontroll**

Diakon Maria Consales
”Jag levde med dödshot”

HUR STANNAR MAN HEMMA UTAN NÅGOT HEM?

Foto: NCCP/ACT

VI LEVER ALLA UNDER SAMMA HIMMEL

Tillsammans med partner världen över ger Act Svenska kyrkan människor i utsatta situationer tillgång till hygienartiklar, skyddsutrustning, matpaket och information om hur spridningen av coronaviruset kan minskas. Tillsammans gör vi skillnad.

SWISHA DIN GÅVA TILL
900 1223

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 700 exemplar
Utgivningsstyrelsen i Strängnäs stift

ANSVARIG UTGIVARE

Fredrik Selander

REDAKTÖR

Miriam Arrebäck
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Miriam Arrebäck
Kim Baung
Jan Eckerdal
Hans Heerman-Göransson
Åsa Ingårda
Agneta Larsson
Mathias Lundqvist

ADRESS OCH TELEFON

Portalen, Miriam Arrebäck
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@
svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

www.svenskakyrkan.se/
strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns i inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Maria Consales, Örebro
Foto: Magnus Aronson

Tänk så mycket som finns att upptäcka lokalt. I det här numret hittar du förslag på flera sevärda kyrkorum. Och vill du inte ens gå hemifrån så är tidningen också full med tips på bra böcker. Men först, läs Portalen!

MIRIAM OCH PIA

Vi önskar alla en härlig sommar!

Sagt vid kyrkkaffet	4-5
Stifta bekantskap med Maria Consales	6-9
Boktips för lediga sommardagar	10-11
Stiftet runt	12-13
Tema: Kulturarv	14-19
Fördjupning: Håkan Sandvik om vår längtan till "det normala livet"	20-22
2021 är det kyrkoval - så funkar det	24-25
Nyfiken på: Ylva Evensen	26
Kurser och utbildningar	27

"Åh vad jag längtar till den svenska sommaren. Det är den bästa dagen på hela året ..."

Daniel Brodén,
stiftspedagog

tipsar

HÅKAN SANDVIK

Hur ska det nya normala bli framöver?
Läs "Pandemins oväntade välsignelser"

SIDORNA 20-22

MYCKET FINT INUTI

Jag tycker att det är spännande att läsa om kyrkornas interiörer, speciellt Kumla kyrka, eftersom jag själv har jobbat där. **SIDORNA 14-19**

SNART VAL

Det är viktigt att man som förtroendevald är engagerad i sin församling. Det verkar Gustaf Bengtsson vara. **SIDORNA 24-25**

Historisk talkshow i rutan ersätter folksamling

Årets stiftsfest **lördagen den 5 september** blir en digital version som du kan följa på säkert avstånd. Bland annat medverkar Fredrik Lindström med en kortare föreläsning och sedan sätter han sig i soffan för att samtala med biskop Johan. Dessutom ska Årets strängnässtiftare koras.

Utställningen *Tro och liv* i stiftets församlingar invigs i Strängnäs domkyrka i samband med stiftsfesten. Läs mer på sidan 23.

Mer information om program och om olika sätt att delta i livesändningen kommer på stiftets webb i augusti.

Upptäck också fästerande historia genom att boka in Ingemar Söderström för en gestaltande föreläsning om Strängnäs stift under 900 år under hösten. Boka genom Linda Nordin Johansson på Sensus.

Köp ett år – eller flera! Gör gott genom jubileumsinsamling

Med anledning av Strängnäs stifts 900-årsfirande startas nu en jubileumsinsamling. Målet är att samla in tusen kronor per år.

– Tanken är att man ”köper” ett eller flera år för 1000 kronor styck. En församling vill kanske uppmärksamma ett antal årtal ur den lokala historien. Självtänker jag bland annat sponsra mitt födelseår 1960, säger biskop Johan.

– Maffigt vore såklart om alla årtal och mer än det blev tagna. Man kan ju alltid hoppas på att någon Lottomiljonär klipper till och tar ett helt sekel!

Insamlingen ska komma många till del. Pengarna från insamlingen kommer att fördelas lika mellan:

- Vänstift i Tanzania som är hårt drabbat av Corona och översvämningar.
- Vänstift i Jordanien och det Heliga landet: Corona innebär fullständig kollaps för den besöksnäring som många där livnär sig på.
- ACT Svenska kyrkan.
- Strängnäs domkyrka. Något att smycka domkyrkan med till minne av stiftets 900-årsjubileum.

DELTA I INSAMLINGEN

Swisha 1000 kronor per år. Swish-numret är: 123 59 343 69.

Ange på inbetalningen vilka år du/ni ”sponsrar”. Flera sponsorer kan stötta samma år. Skriv också årtal och motivationen och skicka till magdalena.ohrling@svenskakyrkan.se

Lista över gåvogivare, årtal och motiveringar, hittar du på stiftets hemsida. Insamlingen pågår hela jubileumsåret 2020.

”Inte ens ta i hand får vi göra. Istället får man försöka att ”trösta på distans” med blickar och kroppsspråk. Det är svårt.”

ANDERS LENNARTSSON, FÖRSAMLINGSSHERDE ÖREBRO, TILL SVT

Onnittelut uudesta kirkkokäsikirjasta!

På pingstdagen togs kyrkohandboken i bruk på fem nationella minoritetsspråk: finska, meänkieli, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska. I och med de fem översättningarna skrivs svenskkyrklig historia eftersom det inte tidigare funnits officiell översättning på alla de fem minoritetsspråken.

Hitta: www.svenskakyrkan.se/kyrkohandboken

FOTO: KRISTINA STURK HIRVINEN

Gammal ful garagevägg blev fin konst

Katrineholmsbygdens församling har blivit med muralmålning. Det är XL art i Katrineholm som gjort konstverket på baksidan av garaget vid Kyrkans hus. Gå dit och titta, och kanske fota dig med vingar?

Nybygge spar energi

De första spadtagen är tagna för det största byggprojektet inom **Eskilstuna pastorat** sedan slutet av 90-talet. Nybygget vid S:t Eskils kyrkogård beräknas stå klart i september 2021.

Byggprojektet ska ge en praktisk, energismart anläggning med en arkitektur som passar väl ihop med naturen runt omkring.

Det som byggs är kontorsbyggnad med plats för 20 personer, en matsal och omklädningsrum. Bredvid planeras också för ett nytt garage och en carport, en verkstad, ett måleri och ett växtlager.

– När vi flyttar ihop de olika verksamheterna och lägger husen nära varandra kan vi bland annat spara en hel del energi, säger Henrik Mossberg, fastighetsingenjör i Eskilstuna pastorat.

Böner ger styrka och kraft

Köp ekologiskt kaffe. Odlat utan kemiska bekämpningsmedel och med hänsyn till social rättvisa.

Som extra styrketår får du texten på förpackningen:

Jag ger dig styrka och hjälper dig.
(Jes 41:10)

Kostar 99 kronor för 200 gram och är rostat i Husqvarna. Finns på www.bornelings.se

Uppmuntra genom att nominera unga

Du kan nominera till priset **Årets unga ledare 2020** ända fram till den 31 augusti.

Priset på 5000 kronor delas varje år ut till en enskild person som är medlem i Svenska kyrkan och inte äldre än 25 år gammal. Priset kan även delas ut till grupper. Fler kriterier för priset hittar du på stiftets webbplats.

FOTO: MAGNUS ARONSON

Tidegården, kaffe och skavsår

Ibland överraskar man sig själv – till exempel genom att delta i en pilgrimsvandring.

I mitten av maj ordnade **Närkes pilgrimscenter** en vandring längs Katarinaleden, från Riseberga kloster-ruin till Vadstena. 13 mil på sex dagar. I den lilla tappra gruppen, där några gick med en bit och sju av oss gick hela vägen, gick det åt både kaffe och skavsårslåster.

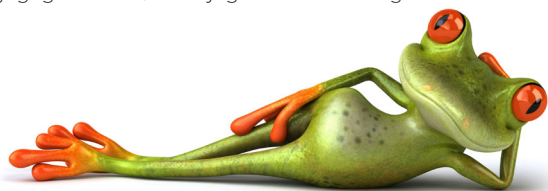
Jag ska vara ärlig, det gjorde ont i fötterna nästan hela vägen. Men nya vänner och naturupplevelsen uppvägdde det med råge. Och det var bra för en nybörjare att en foljebil tog det mesta av packningen, att vi sov i riktiga sängar och fick god middag varje kväll.

Kanske förstår jag inte helt storheten i Tidegården, som var vår gemensamma bönekompass, men den Heliga Birgittas bön fick en djupare innebörd. *”Herre, visa mig din väg och gör mig villig att vandra den.”*

MIRIAM ARREBÄCK

Nyfiken på att testa? www.pilgrimnarke.se

”Idag ska jag göra ingenting. Det gjorde jag igår också, men jag blev inte färdig.”

Nya på Strängnäs stiftskansli

Emilia Bergius

... börjande i juni sitt arbete som miljö- och klimatsamordnare på Strängnäs stift.

Emilia kan du bland annat prata med om miljödiplomering.

Isak Nygren

... är ny handläggare på Egendomsförvaltningen. Isak kommer bland annat arbeta med frågor som rör skogsförvaltning och stiftets fastigheter.

ILLUSTRATION: AART

VINNANDE FÖRSLAG. Byggnad med reception, kafé och informationscenter på entréplan. Under finns en större samlingshall med en glasfasad mot intilliggande park. Översta våningen inrymmer körövningsrum och flera mötesrum.

Lokal arkitekt tog hem tävlingen

Tävlingen om **Strängnäs domkyrka** och dess omgivning vanns av AART i samarbete med Bach arkitekter.

– I vinnarförslaget ser vi en stark inlevelse i platsen och i den verksamhet som pågår, säger domprost Christofer Lundgren.

Arkitektteamet har lets av arkitekten **Markus Grieser** som när tävlingen inleddes själv bott i Strängnäs i två år med sin familj.

– Det var en

GLAD VINNARE

allt för rolig uppgift för att låta bli att delta, säger han.

I juryns motivering står bland annat *”Stora och små möten – för stora och små” har på ett övertygande och inspirerande sätt låtit nya och befintliga byggnader skapa ett nära samspel runt Domkyrkan vilket stärker domkyrkobergets identitet som en samlande mötesplats och visar hänsyn till de befintliga kulturhistoriska värdena samt de höga skönhetsvärden som domkyrkoberget har.* Läs mer om tävlingen hos domkyrkoförsamlingen: www.svenskakyrkan.se/strangnas

En hund har en given plats i Maria Cónsals liv. Hon blev "hundmänniska" en tid med hotbild då hon tvingades att ständigt följas av en vakthund.

Hoten tog Maria Consales till botten

Maria Consales utbildade sig till sjuksköterska för att arbeta i flyktingläger. Nu har hon varit diakon i 16 år och hjälpt människor i nöd på närmare håll. Men yrkesvalet har också lett till att hon själv tvingats leva som flykting – med dödshot över både sig själv och familjen.

TEXT: INGALILL BERGENSTEN FOTO: MAGNUS ARONSON

BERÄTTELSEN OM det Maria kallar ”eländet” inträffade för sex år sedan då hon arbetade som diakon i Almby församling i Örebro. Men vi börjar i en tryggare ände av hennes livsberättelse – uppväxten i Skara.

– Kyrkan och tron på Gud var en självklar del av mitt liv från att jag var liten. Vi var alltid i domkyrkan på söndagar och jag deltog i de flesta av Svenska kyrkans aktiviteter för barn. Så småningom blev jag ledare för barn- och ungdomsgrupper.

När Maria flyttade hemifrån för att studera till sjuksköterska fortsatte hon att gå i kyrkan på studieorten Vänersborg. Och hon kände att hon hade en egen tro som bar. I Vänersborg hände något som skulle få betydelse för resten av hennes liv. I ungdomsgruppen träffade hon en kväll den unge italienaren Federico Consales som flyttat från Rom till lilla Vänersborg.

– Federico hade alltid haft en längtan till Sverige. Så småningom tog han ut sina sparpengar och köpte en biljett till just Vänersborg dit han känt sig manad att åka, berättar Maria.

VÄL DÄR sökte sig katoliken Federico till Svenska kyrkan där han träffade Maria. Ett sammanträffande som paret upplever som Guds ledning. Numera arbetar han som kontorsvaktmästare på länsstyrelsen i Örebro och stortrivs med sitt arbete.

Maria å sin sida började arbeta på NÄL, Norra Älvsborgs länsjukhus i Trollhättan, efter sin sjuksköterskeexamen. Men efter två år som sjuksköterska kände hon en stark frustration i arbetet.

– Jag tyckte inte att jag kunde hjälpa människor på det sätt som jag förstod att de behövde. Jag kunde inte sitta vid deras sängkant och låta dem prata. Jag kunde inte ta hand om deras själ, bara deras kropp.

Och en dag vid en medarbetarsamling i kyrkan, där Maria fortsatt att arbeta som ideell, kom kallelsen: Du ska bli diakon.

– Det stod helt klart för mig att det var diakon jag skulle bli, säger Maria och ler.

– Dagen därpå ringde jag stiftsdiakonen och berättade att jag hoppades få bli diakonkandidat i Skara stift. Hon sa att hon bara väntat på att jag skulle höra av mig.

SÅ MARIA inledde sin utbildning till diakon på Bräcke diakoni i Göteborg. Och fick sedan sin första tjänst som diakon i Trollhättan där hon stannade i 1,5 år. Hösten 2005 fanns en annons om en tjänst som hon inte kunde låta bli att söka – universitetsdiakon i Örebro.

– Det var en helt ny tjänst som ingen haft före mig. Min uppgift var mycket självavård. Jag ordnade sorgegrupper då det behövdes, fanns med i universitetets krisgrupp och ibland gick jag in i undervisningen och talade om sorg och existentiella frågor. Dessutom ansvarade jag för verksamheten på kyrkans studentboende Sankta Katarina.

– Universitetsvärlden är en speciell värld där många upplever att de inte är bättre än sin senaste prestation. Det finns också studenter som känner att de hamnat fel, vilket kan vara oerhört jobbigt.

I sju år tjänstgjorde Maria Consales som universitetsdiakon, anställd av Almby församling. Sedan började hon arbeta på heltid i själva församlingen. Efter två år inleddes de händelser som för alltid

kommer att prägla Maria och som hon alltså kallar "eländet".

– Det började med att en kvinna kom till mig och sökte hjälp därför att hon inte hade pengar till mat. Kvinnan var svensk

mans mycket försiktigt, men på något sätt hade mannen listat ut vem som hjälpt frun att fly och relativt snart efter hennes flykt fick jag det första brevet med ett dödshot. Han beskrev utförligt vad han tänkte göra

vi gick upp för att sova. Och hotbrevet fortsatte dessutom att komma. Plus att mannens släktingar kom till kyrkan och frågade efter "diakonen"... Hela hans släkt letade efter kvinnan och trodde att de kunde få tag i henne via mig.

Terrorn blev värre och värre och en dag kom socialtjänsten, som fått en orosmälan från polisen på grund av hoten mot barnen, och sa att familjen antingen var tvungen att flytta på sig eller så skulle barnen omhändertas.

– Det var fruktansvärt. Vi fick två timmar på oss att flytta. Vi visste inte vart vi skulle eller hur länge vi skulle vara borta. Så hur kunde vi veta vad vi behövde ha med oss? Allt var ett kaos.

DET SKULLE visa sig att familjens flykt skulle vara i två månader. De flyttades runt mellan tre olika skyddade boenden för att ingen skulle kunna hitta dem.

– Allt var helt surrealistiskt. Vi bodde på tolv kvadrat och kunde inte ta oss för någonting. Vi fick dessutom ha mycket begränsad kontakt med familj och vänner. Och vi fick höra att vi inte kunde flytta tillbaka hem förrän gärningsmannen var gripen. Och det var problemet – han gick inte att hitta.

En ljusglimt i flyktsituationen inträffade i samband med dotterns första skolavslutning. Den skulle hon först inte få gå på, men så ändrade polisen sig och skickade med henne två livvakter.

– Det var två stora killar i svart kostym och solglasögon som stod bakom oss på skolgården då alla klasser sjöng sina sånger och sedan följde med dottern i klassrummet där hon fick säga hejdå till sin fröken...

Lagom till midsommar bedömde polisen att familjen Consales kunde få flytta

Vi levde som **fångar i vårt eget hem**. Poliser satt nere i vardagsrummet när vi gick upp för att sova.

men hade träffat en muslimsk man och konverterat till islam. Paret hade sedan fått två barn. Jag hjälpte henne med matkassar men efter en tid förstod jag att hon och barnen var både fysiskt och psykiskt misshandlade av mannen. Hon var totalt kontrollerad av sin man och fruktade för sitt liv.

I detta skede tog Maria helt på egen hand ett beslut som skulle få stora konsekvenser för henne själv och hennes egen familj. Hon bestämde sig för att själv hjälpa kvinnan och barnen att fly från Örebro.

– Jag drog inte in församlingsherden i detta från början för jag brukade aldrig prata konfidenter med honom och när jag tog beslutet om denna aktion så hade jag aldrig kunnat ana vilka konsekvenser det skulle leda till. Lätt att vara efterklok ...

MARIA ANVÄNDE kontakter som hon hade för att hjälpa kvinnan till ett skyddat boende. Det var en kedja med många länkar där länkarna inte visste om mer än den föregående och den kommande kontakten. Allt för att det inte skulle gå att avslöja var de hotade hamnat.

– Jag tyckte att jag hanterade alltsam-

med mig och mina barn, då två och sju år, om jag inte avslöjade vart kvinnan tagit vägen.

I snabb takt kom ytterligare två brev, som polisanmälades även de, och en polisutredning påbörjades.

– Så fort första hotbrevet kom så koppelade jag givetvis också in församlingsherden och pastoratet.

Så kom påsken 2014. Tisdagen efter påsk var Maria ute i sin trädgård när mannen dök upp, beväpnad med en kniv.

– Jag blev misshandlad och knivskuren men lyckades ta mig in och trycka på den larmtelefon jag fått av polisen. När polisen kom var mannen borta och det hjälpte inte att de sökte med hundpatruller i området. Självt blev jag förd till sjukhus och sydd på flera ställen.

NU FÖRSTOD alla inblandade att hoten mot Maria var allvarliga och hon fick skydd både hemma och på arbetet.

– Vi levde som fångar i vårt eget hem. Poliser satt nere i vardagsrummet när

och tro själva. Det är helt enkelt världens bästa jobb.

DET GLÖMMER JAG INTE: Då jag som diakon i sjuk-

huskyrkan blev kallad till ett nöddop. Jag har aldrig känt Guds närvaro mer påtagligt än när jag döpte den lille gossen som skulle dö inom några timmar. Det är mitt livs heligaste stund.

"Mitt livs heligaste stund"

NAMN: Maria Consales

ÅLDER: 42 år

FAMILJ: Maken Federico, två barn och hund.

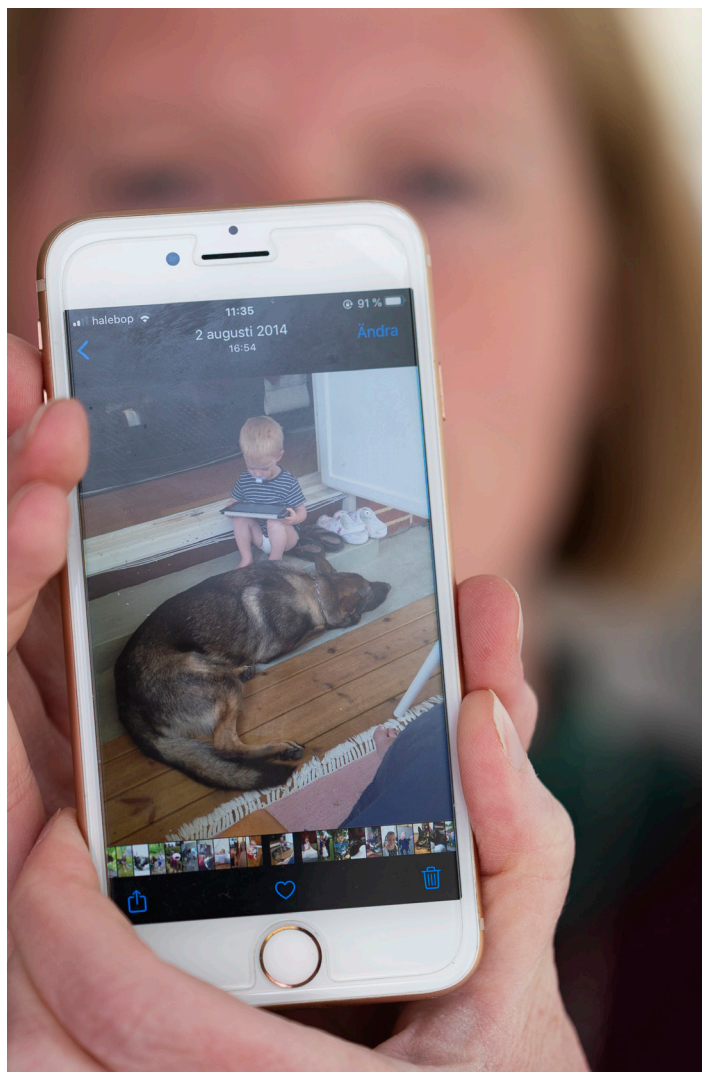
GÖR: Diakon i Olaus Petri församling i Örebro.

BOR: I kedjehus i stadsdelen

Lundby i Örebro.

DET BÄSTA MED MITT

JOBBS: Att få möta människor i precis alla åldrar, få följa dem en bit på vägen, få bära hoppet och tron åt dem som inte orkar hoppas

FAMILJENS

TRYGGHET.

Schäfern Varro följde under en tid Maria Consales dygnet runt. Han gick med till jobbet, även på hembesök, och var beredd att attackera den som eventuellt hotade Maria. För henne blev hunden vägen ut från en isolerad tillvaro då familjen levde gömda.

hem om Maria accepterade att dygnet runt ha med sig en så kallad trygghetshund, det vill säga schäfern Varro 45 kilo tung och tränad att attackera den som på minsta sätt hotade hans skyddsobjekt.

– Varro gjorde att jag kunde börja arbeta igen för han följde med mig överallt, även på hembesök. Han gjorde att jag som tidigare varit kattmänniska blev hundmänniska. När jag var ute på promenad med Varro kände jag mig trygg. Då kunde jag andas.

Annars låg mycket av Marias liv i spillror. Hon kunde inte sova, inte äta och inte sluta tänka på det som hänt.

– Allt i mitt liv kom att omvärderas. Och det visade sig vilka som var våra verkliga vänner.

Genom hela denna period av förtvivlan och oro kände ändå Maria på något sätt sig buren.

– Hur djupt jag än sjönk fanns ändå Gud där. Tron bar mig genom allt som hände, jag kände att jag aldrig var ensam utan att

Gud var med i allt. Människor har frågat mig om jag aldrig tvivlade på Gud när jag drabbades av så grovt våld, men det var precis tvärtom. Numera vet jag att tron bär även i eländet

I ETT och ett halvt år fanns schäferhunden Varro vid Marias sida dygnet runt. Och polisen gjorde rundor i kvarteret där familjen bor dag som natt. Men så en dag fick Maria ett besked som kändes som en befrielse.

– Polisen hade via sina informationskanaler dragit slutsatsen att hotbilden var borta. Nu upphörde äntligen hotbrevet att komma. Och Varro kunde flytta till någon som behövde honom bättre. Vilket i och för sig kändes sorgligt. Men då skaffade vi en egen hund i stället.

Maria fortsatte sitt arbete i Almby församling efter överfallet. Men efter en tid kände hon att hon behövde starta om på ett ställe där inte alla kände till vad som hänt. Det stället blev sjukhuskyrkan.

– Jag började där i januari 2016. Ett par månader senare, två år efter överfallet, brakade jag ihop helt. Det var som om jag först då hade orken att ta in allt som hänt. Jag blev sjukskriven tre månader för utmattningsdepression och så småningom började jag i traumaterapi.

Terapin hjälpte Maria att sätta ord på det som hänt och acceptera att det faktiskt hänt.

– Jag fick även hjälp att bearbeta de enorma skuld känslor jag hade för vad jag utsatt barnen för...

I terapin klarade Maria så småningom att prata om överfallet utan att gråta och kände att hon kunde sätta punkt för det som hänt och gå vidare.

Du kände aldrig att du ville byta jobb?

– Nej, aldrig. Jag var så säker på att jag är kallad att vara diakon och jag såg ingen anledning att avsluta samarbetet mellan Gud och mig.

VILKA LÄRDOMAR har hon då dragit av det som hände? Skulle hon hjälpa en hotad person en gång till om det behövdes?

– Inte på samma sätt som förra gången. Priset var alltför högt. Jag skulle definitivt inte agera ensam, jag skulle antagligen ta polisen till hjälp. De har varit till stor hjälp för mig och några har jag fortfarande kontakt med.

Numera arbetar Maria som diakon i Olaus Petri församling i Örebro. Där utför hon det mesta som tillhör en diakons sysslor – delar ut matkassar till behövande, håller i samlingar för unga och äldre samt pratar med människor som söker sig till kyrkan för samtal om allt från besvikelsen över en skilsmässa till befarad arbetslöshet.

– Somliga kommer en eller två gånger, andra träffar jag under lång tid. Jag pratar inte med alla om Gud, men jag pratar med Gud om alla jag träffar, konstaterar Maria.

En del av dem hon träffar befinner sig långt nere på botten som en människa kan komma, och de tror nog inte att den ljushåriga, vänliga kvinnan mittemot kan förstå hur det känns.

– Men det kan jag. Jag har krälat på boten. Jag vet hur det känns. Jag har ärr på kroppen och i själen som aldrig går bort. Men jag vet också att tron håller i allt.

Kartbok för att navigera fram till din inre bön

■ Finna bönen som redan finns

(Verbum, 2020)

Martin Modéus

Den här boken var nog inte planerad att komma ut under en pandemi, men oj så bra den passar nu när vi sliter med omställningar, social distansering och coronabegravningar. Det här är en bok som vill stärka och trösta oss, för grundperspektivet i hela boken är hopp!

Den är inte en bönbok, eller ens en handbok i bön. Den är snarare en kartbok för att leta sig fram till sin egen inre bön. Den som finns där i oss sedan moderlivet – vårt svar på Guds "bli till". Den hjälper oss vila i att bönen är Guds gåva och inte ett resultat av människans ansträngning.

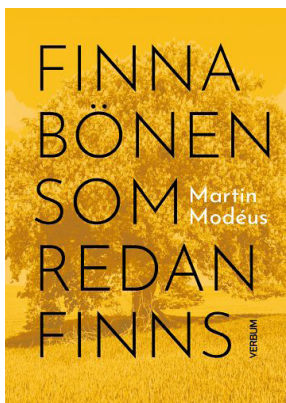
Därmed inte sagt att boken är kravlös och "luddig i kanterna". Tvärtom, för varje kapitel borrar den sig djupare ner i intrikata resonemang om bönens innersta väsen. Och som vanligt gör Martin Modéus ett gediget arbete med noter, hänvisningar och till och med en läsplan för en tänkbar studiecirkel.

Martin skriver flödigt och läsvänligt, men väjer inte för obekväma

ämnena som till exempel varför många tycker att våra gudstjänster är tråkiga och ointressanta. Eller om bön när man är besviken och arg på Gud. Eller att man inte ska förvänta sig bönesvar – för att vår bön är svaret på Guds anrop.

Jag skulle inte rekommendera den här boken till en nybörjare, snarare till den erfarna som börjar känna sig trött och sliten i sitt bedjande. Det fungerar lite som den där påsen med nötter, russin och choklad som man tar till för att nå ända fram på fjällvandringen – du måste gå själv, men du får lite mera ork.

AGNETA LARSSON

Vikten av kunskap blir tydlig

■ Allt jag fått lära mig

(Natur&Kultur, 2019)

Tara Westover

"Etta på Barack Obamas sommarläslista 2018 och översatt till 26 språk." Denna bok är enligt sin baksidestext en uppväxtskildring av en mormonfamilj i USA. Och det stämmer, men boken är så mycket mer.

Mormonfamiljen, med Tara som berättare, är inte en del av samhället, de står isolerade utanför. Barnen får inte gå i skola utan har hemundervisning. Det innebär i denna familj – ingen undervisning alls, förutom att lära sig arbeta på pappas skrotupplag eller lägga in frukt i väntan på domedagen eller att hålla upp mammans medicinoljor. Däremot kommer telefon och tv in i huset och de kör alla bil.

Boken är nog först och främst en hyllning till utbildning och kunskap.

Förutom att ge en inblick i den här mormonfamiljens speciella uppfattning om Gud och syn på män och kvinnor, så är det som berör mig mest att en person som var tonåring i USA under 9/11 inte hört talas om händelsen förrän 20 år senare ...

Författarinnan som föddes 1986 är 17 år när hon för första gången går in i en skola. Idag har hon doktorerat och är författaren bakom denna oerhört välskrivna och självbiografisk berättelse. Läs den!

PIA ANDERSSON

Bönbok för alla dagar och för fickan

■ Kyrkvärdens bönbok

(Argument förlag, 2020)

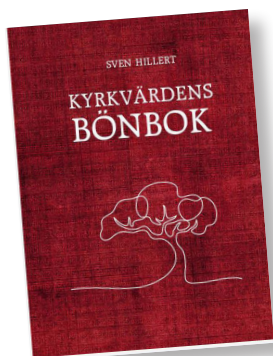
Sven Hillert

Den här bokens syfte är att vara en "följeslagare i såväl gudstjänst som vardag". Jag tycker att det stämmer, den samlar böner för söndagar, årstider och olika behov. Den är lätt att använda, i allt från välkomnande ord till att den hjälper till att bygga upp förbönen.

Boken innehåller drygt 150 böner och storleken är bra, den får plats i fickan. Bönerna innehåller alla slags tankar, kort och tydligt i delen Bönen för livet.

Jag som har svenska som andraspråk har lätt att förstå texterna. Jag kan rekommendera boken eftersom jag själv vill ha den.

MARJA NURKKALA

När du gillar att läsa thrillers

■ Kyrkan

(Southside Stories, 2020)

Caroline Engval

I "Kyrkan" begås flera mord men i grunden handlar boken om viktiga ämnen som trasiga själar, skam och övergrepp. Den är spännande, lättläst och passar utmärkt i hängmatan i sommar. Men trots sitt namn handlar boken inte om kyrka, religion eller Gud.

PIA ANDERSSON

Andligt testamente att läsa långsamt

■ Drömmen om innersta sjön

(Verbum, 2020)

Martin Lönnebo

Biskop emeritus av Linköpings stift, Martin Lönnebo, har skrivit vad han kallar sitt andliga testamente, en bön- och reflektionsbok om fem kapitel där jag som läsare inbjuds till vördnad för livet och hela skapelsen. Tillsammans med Sveriges kanske mest älskade mystiker får jag reflektera kring några av samtidens stora hot, såsom miljöförstöring och nihilism, och med Frälsarkransen, Bibelns ord och Psalmbokens texter inbäddade i boken, söka det som Lönnebo beskriver som "Mänsklighetens stora tillnyktring".

Som alltid finner jag teologiskt djup och skärpa hos Lönnebo och uppskattar hans vackra metaforer och rika naturbeskrivningar.

Boken ska läsas långsamt enligt uppmaning från författaren själv. Den uppmaningen är lätt att förstå och uppskatta. I en tid då allt går snabbare och snabbare behöver människor alltmer våga stanna upp, tänka efter och be. Lönnebo hjälper oss till just det.

KIM BAUNG

Tro och liv tillåts utmana varann

■ Mötas längs vägen

(Libris, 2020)

Hans-Erik Nordin och Esbjörn Hagberg

I boken *Mötas längs vägen* slår biskoparna Hans-Erik Nordin och Esbjörn Hagberg följe genom ett kyrkoår. I formen av en brevväxling som förhåller sig till kyrkoårets olika teman låter de den

kristna trons perspektiv möta livsnära reflektioner, som utgår från deras egna erfarenheter.

Det är en personligt hållen bok som samtidigt söker kontakt med många av kristendomens verkliga storord – kärlek, helighet, förundran, ondska, sorg, försoning och hopp. Tonen är eftertänksam, tro och liv tillåts utmana varandra. Boken ger inte läsaren någon systematisk introduktion till kristen tro. Snarare inbjuds vi att göra de båda biskoparna sällskap ett stycke längs vägen och ta del av ett samtal som pekar på den kristna trons förmåga att ge en existentiell tydning av våra liv.

JAN ECKERDAL

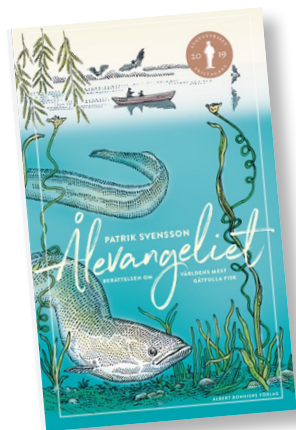

Smittande fascination för ålen

■ Ålevangeliet – berättelsen om världens mest gåtfulla fisk

(Bonniers förlag, 2019)

Patrik Svensson

Jag har nog aldrig förut skänkt ålen en tanke. Ja, i ärlighetens namn visste jag ingenting om den, på sin höjd hur den ser ut och att den är en vattenlevande varelse. Efter att ha läst Patrik Svenssons debutroman *Ålevangeliet* vet jag desto mer.

Patrik Svensson skriver målande om de otaliga forskare som vikt sina liv åt denna fisk. Och inte någon gång blir det tråkigt. Fascinationen för djuret smittar av sig, och det gör också den ödmjukhet inför världsallett som författaren förmedlar. Insprängt i berättelsen om ålen finns också en mer nära, personlig berättelse om en far, om ett ursprung. Svensson tar ålen till hjälp för att tolka sitt eget liv.

På sina ställen får boken mig att gråta. Svenssons sätt att beskriva ålen och livets gåtfullhet träffar mig just där det rationella sinnet är som svagast. I frågan om de stora frågorna, trons mysterium och människans litenhet inför livets komplexitet. Läsvärt.

ANNE FALK

Feelgood + deckare = sant

■ Bokcirkeln vid världens ände

(Verbum, 2019)

Frida Skybäck

I romanen får vi följa Patricia som efter 30 år nystar i systemens spårlosta försvinnande. En lättläst historia om kärlek och vänskap, men också om att börja om på nytt. Boken är en lite annorlunda feelgood bok då den också innehåller en hemlighet som man vill lösa.

JESSICA ENGSTRÖM

I sommar SKA JAG LÄSA...

Jag har tänkt att ge mig i kast med två böcker som allt för länge stått och samlat damm i bokhyllan. Dels Robert Musil, **Mannen utan egenskaper** och Umberto Eco, **Begravningsplatsen i Prag**.

TOMAS RÅDEHED
KYRKOHERDE, HOVSTA

Jag tänker läsa **Arv och miljö** av författaren Vigdis Hjort. En kontroversiell roman som skapade stor debatt när den gavs ut i Norge. Om mörka familjehemligheter och en arvsvist som triggat igång minnen av övergrepp hos bokens huvudperson. Spännande historia och viktigt ämne.

CECILIA ANDERSSON
KOMMUNIKATÖR, ÖREBRO

Jag planerar att läsa **Elfrida Andrée – ett levnadsöde** av Eva Öhrström. Vår församling ska lyfta fram kvinnor under 2021, både kvinnliga kompositörer, kvinnor i Bibeln och lokala kvinnor som haft/har betydelse.

KATARINA RUDÉRUS
ORGANIST, ÖSMO-TORÖ

Jag har tänkt läsa **Agnetas bok** skriven av Maria Gustavsson. Titeln väckte min nyfikenhet.

Det är en historisk roman som handlar om prästgården på Orust under 1660-talet. Detta är den femte romanen om prästgårdens kvinnor så jag var tvungen att köpa alla fem.

AGNETA GUSTAVSSON
EKONOM, TYSSLINGE

BOKKONST. Agneta Gustavsson framför en gigantisk bokboll, ett konstverk i OpenART Örebro.

Sommar runda

STIFTET RUNT

Se på presenningsikoner

Mats Hermansson ställer ut nya presenningsikoner i **St Nicolai kyrka** i **Örebro** 27/6 – 8/8. "Temat är händer och kors. Händer som välsignar och berör i en tid då beröring är problematisk – och kors som talar om det som är svårt i livet, men som framför allt berättar om hoppet."

Pilgrimsleder

Passa på att göra en vandring i sommar. I Närke finns det bland annat Katarinaleden och Munkastigen som Pilgrim i Närke tipsar om. I Viby Gamla Prästgård i **Viby församling** finns möjlighet att övernattna.

Bilden av Landskyrkan

Den 20/7–2/8 är vägkyrkan öppen i **Askersund-Hammars församling**. Dessutom utställning av "bilder" av Landskyrkan i Klockarbackens glaspaviljong. Du hinner fortfarande få med ditt bidrag. Foto eller oljemålning, akvarell, något broderat eller kanske något du tecknat?

Upptäckarvandring

Öppen kyrka i Närkes Kil i **Hovsta pastorat** alla måndagar och onsdagar 20/7–5/8 kl 10–15. Guidad upptäcktsvandring för familjer. På vinden kan man se fantastiska medeltida väggmålningar. Kaffe, te eller saft.

Augusti-kollo

Känner du någon som är 7–14 år och vill hitta på spännande saker, träffa nya vänner och ha roligt? Då kan man vara med på en kollodag under v 33 i augusti i **Adolfsbergs kyrka, Örebro**. Anmälan senast 30/6.

Öppet hela sommaren

S:t Johannes och S:t Ansgars församlingar har öppen förskola ute under sommaren. I Tomaskyrkan på torsdagar kl 10–12 och i Klosters kyrka på måndagar kl 14–16.

Ruiner vid Mälaren

Vårfruberga klosterruin ligger i **Vårfruberga-Härads församling** och var en gång ett av rikets allra mäktigaste nunnekonvent. Besök ruinerna och är det varmt kan du gå en kort bit nedanför klostret, till Strängnäsfjärden, där finns en badplats.

Sommarandakter

Sommarandakt i **Sköllersta kyrka**. Fyra onsdagar i juli: 8, 15, 22 och 29/7, kl 14.

Sommarträffar

Hallsbergs församling bjuder in till sommarträffar torsdagar kl 14–16 i trädgården bakom Adventskyrkan vecka 26–33. Det blir sång och musik, kort andakt och hembakt fikabröd.

Besök kyrkan utan tak

Vid Yngarens strand ligger **Björkviks gamla kyrka** som uppfördes på 1100-talet och senare byggdes ut i flera omgångar tills den var Södermanlands största landsortskyrka. 1869 träffades den av blixten och brann ned men tornet och murarna finns fortfarande kvar.

Gå med Frälsarkransen

På Södra kyrkogården kan du i **Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö**, göra en egen vandring utifrån Frälsarkransen. Häfte med karta och texter hittar du på församlingens webbplats.

Ta dig till källan

Sankt Botvids källa är en kallvattenkälla vid Bornsjöns sydöstra spets. Läs på om Sankt Botvid och om hur och källan kom till på just denna plats. Efteråt kan du ta dig tillbaka för ett besök i **Salems kyrka** där Sankt Botvid begravdes.

Trädgårdsmys och mums

I **Daga församling** kan du besöka trädgårdscafé onsdagar i juli kl 13-15 vid Kyrkans hus, i Björnlunda. Öppen vägkyrka i Björnlunda kyrka 18/7, 19/7, 21/7 och 23/7 kl 11-14.

Tipspromenad för barn

Under sommaren finns det en tipspromenad med frågor för barn i Prosten Pihls trädgård i **Nyköpings församling**. I trädgården är det också möjligt att köpa fika måndag-fredag kl 13-15:30.

Kyss-utställning

Bilder av Kent Wisti och texter av Maria Küchen inspirerade av Höga visan i Bibeln. Vernissage 1/8 kl 13. Utställningen finns i S:t Anna kapell i **Trosa lands kyrka** fram till och med 23/8. Öppettider fredag-söndag 11-16. Fri entré!

FÖLJ MED OCH BE

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift.

VECKA 25

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn och Salem.

VECKA 26

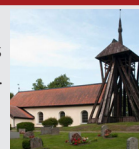
Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 27

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

VECKA 28

Nyköpings kontrakt, kontraktets nytillträdde prost. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

Råby-Rönö kyrka

VECKA 29

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

VECKA 30

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. S:t Ansgar, S:t Johannes, Tunafor, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjärden och Stenkvista-Ärla.

VECKA 31

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg,

Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

VECKA 32

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt. Askersund-Hammar, Ramundebo-da, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare.

VECKA 33

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn och Salem.

VECKA 34

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 35

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

Flens kyrka

VECKA 36

Nyköpings kontrakt, kontraktets nytillträdde prost. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

VECKA 37

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

Tema

Kulturarv

Våra kyrkobyggnader är förvisso inga museum men är fulla av historia.

Genom århundraden har tid, tankemöda och resurser lagts på byggnaden och rummets form och utsmyckning.

Besök en kyrka i sommar. Be en bön, tänd ett ljus – men missa för Guds skull arkitektur och konst.

TEXTER: DAG FORSSBLAD
OCH MARIA LANTTO
FOTO: MAGNUS ARONSON

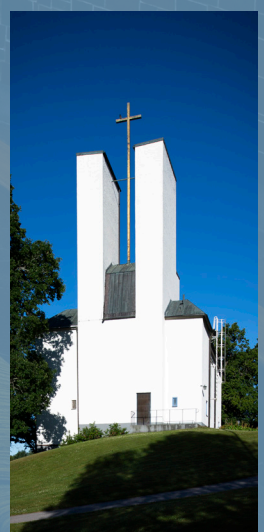
Unik mosaik

Kyrkorummet i Kila kyrka domineras av korets unika guldmosaik som kontrasterar mot de mörka, slutna tegelväggarna. Detta internationellt uppmärksammade konstverk med motiv från Uppenbarelsebokens vision av det himmelska Jerusalem skapades av Bengt-Olof Kälde 1967. Mosaiken är 50 kvadratmeter stort.

Ovanliga inslag i det modernistiska kyrkorummet är de från äldre kyrkobyggnader överflyttade inredningsdetaljerna, bland annat predikstolen och läktarbarriären.

Nuvarande Kila kyrka i vitslammat tegel invigdes 1963 och är den tredje i ordningen. Den medeltida kyrkan från 1100-talet låg fem kilometer öster om den nuvarande, medan läget för 1750-års kyrka är markerat med en låg häck på kyrkogården. Även den fristående klockstapeln visar på platsens historiska kontinuitet.

KILA KYRKA

- Invigdes 1963
- Kurt von Schmalensee, arkitekt
- Kiladalens församling

Strålande utsikt i Hammar

Hammars kyrka har ett mycket högt och dominerande läge på en högsträckt ås i närheten av Vättern. Utsikten över det omgivande småbrutna jordbrukslandskapet samt skogsbygden är magnifik.

Den nuvarande nyklassicistiska kyrkan uppförde 1819-27. Utvändigt är den välbevarad sedan uppförandet. Interiören präglas däremot av 1900-talets renoveringar.

Kyrkorummet domineeras av konstnären Torsten Nordbergs stora målning, utförd 1935, som täcker hela korabsiden. Motivet är det stora gästabudet (Luk. 14).

Endast predikstol och altarring i empire är bevarade från kyrkans tillkomstperiod. Orgelfasaden i barock inköptes begagnad 1831. I övrigt är inredningen i huvudsak från 1960-talets restaurering. Dopfunten erinrar dock om den nuvarande kyrkobyggnadens medeltida föregångare.

Det intilliggande klocktornet har fram till för ett par år sedan ansetts vara uppfört under 1600-talet. Idag vet vi att dess äldsta delar är daterade till 1285 och att det i skrivande stund är det äldsta daterade klocktornet i Sverige. Bara det är värt ett besök!

Sveriges äldsta klocktorn

Härads lilla kyrkorum har en i hög grad medeltida karaktär. Dopfunten, den unika relikkistan och den ursprungliga ingången i söder är alla spår efter den tidiga 1100-talskyrkan.

Triumfkrucifixet, altarskåpet, de två mycket högklassiga Mariaskåpen samt stjärnvalven representerar hög- och senmedeltida tillskott och förändringar. Den medeltida karaktären förstärks av putsens slevslätade yta på väggar och i valv.

HÄRADS KYRKA

- 1100-talets andra hälft
- Vårfruberga-Härads församling

HAMMARS KYRKA

- Invigd 1827
- Jacob Wilhelm Gerst, arkitekt
- Askersund-Hammars församling

Olika tiders ideal

Ytterjärna kyrka med sitt dominerande läge; mellan skärgård och slättbygd; i anslutning till den viktiga sjöleden i öster, det gamla vägnätet i väster och den kringliggande jordbruksbygden, speglar en tusenårig historia och utgör ett viktigt landmärke.

Kyrkan bär spår av olika tiders stilideal. Om kyrkans medeltida ursprung vittnar det kraftiga tornet samt sidokoret med ribbvalv och målningar. Långhusets östliga del samt det tresidiga koret adderades på 1600-talet. Södra fasaden domineras av det unika helgonkoret, den så kallade Dåderökyrkan, från 1460-talet. Tornhuven tillkom på 1750-talet som en god representant för nyklassicismen. Tornets portal, från 1819, är ett uttryck för förändrade tider och funktioner.

Kyrkorummet stoltserar med ovanliga kalkmålningar från 1300- och 1400-talen. Inredning, gravvalv och begravningsminnen från stormaktstiden förtäljer om ätten Sparres inflytande i bygden. Detta i samklang med rester av 1600-talsmåleri, empirorgeln samt inslag från 1890- och 1940-talens renoveringar präglar interiören.

YTTERRJÄRNA KYRKA

- 1100-tal
- Järna-Vårdinge pastorat (Ytterjärna församling)

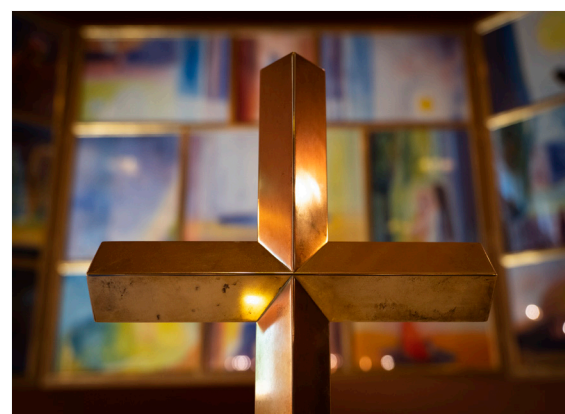
Stadsdelskyrkan från 1900-talet

Brunnsängs kyrka representerar en expansionstid då nya stadsdelar ofta försågs med en plats för en stadsdelskyrka redan på planeringsstadiet.

De teologiska och liturgiska förändringar som Svenska kyrkan genomgår under 1900-talet får i dessa moderna kyrkor ofta fullt genomslag. De intilliggande församlingslokalerna visar också på den förändring som sker med ett allt större fokus på församlingssamlingen.

BRUNNSÄNGS KYRKA

- 1982
- Nordiska Trähus i Vrigstad
- Södertälje pastorat (Östertälje församling)

SKAPELSEN. Pär Anderssons al frescomålning täcker hela koret och absiden i Kumla kyrka.

Konstnär i full frihet

KUMLA KYRKA

- Invigd 1835
- Axel Nyström, arkitekt
- Jerk Alton, arkitekt (återuppförandet 1971-72)
- Kumla pastorat

Kumla medeltida kyrka revs 1828. På samma plats uppfördes nuvarande nyklassicistiska kyrka 1829-35. Efter en förödande brand 1968 stod endast yttermurarna och tornet kvar. Vid återuppförandet 1971-72 bibehölls exteriören, medan interiören omgestaltades helt och hållet för att uppfylla moderna liturgiska krav.

Det som gör kyrkan extra värd ett besök är interiörens genomarbetade och omfattande konstnärliga utsmyckning, i allt från minsta detalj till helheten.

Dominerande är konstnären Pär Anderssons al frescomålning som täcker hela koret och absiden. Målningarnas grönskande lövverk sträck-

er sig även ut över orgel, predikstol och läktarbarriär.

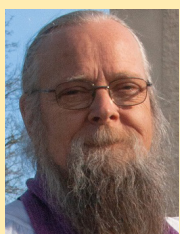
Ett intressant inslag är även skulpterade stenar från kyrkans medeltida föregångare som sitter inmurade i kyrkans murverk.

PANDEMINS OVÄNTADE *välsignelser*

Låt inte längtan tillbaka till "det normala livet" hindra förändring

BAKOM ORDEN

Håkan Sandvik är präst i Järna-Vårdinge pastorat.

Det är frustrerande att behöva vänta i ovisshet. De flesta av oss längtar efter att få återgå till våra vanliga liv, som de var före pandemin. Eller vill vi verkligen det? Prästen Håkan Sandvik skriver om möjligheter som öppnats för att återerövra vårt verkliga livsrum.

VID I PRINCIP varje intervjutillfälle med representanter för Folkhälsoinstitutet, epidemiologer, forskare och olika makthavare ställs frågan: "När kan vi räkna med att pandemin är över och när kan vi återgå till det normala livet?" Både intervjuaren och den som blir intervjuad vet mycket väl att svaret är: "Det vet vi inte." Men ändå ställs frågan på nytt och på nytt.

Vi har svårt att orientera oss om vi inte har riktlinjer som består av tid och rum. En deadline

behövs för att vi skall kunna organisera vår tillvaro. Om vi bara skulle veta så skulle framtiden öppna sig.

Vi kunde planera vår resa, vårt besök, vår aktivitet ... Men när vi inte vet så är framtiden höljad i dunkel. Detta är frustrerande för ett folk som ser punktlighet som en hederssak och som är vant att dagen och det mesta i livet styrs av klockan. Noggrann planering, förutseende och tillförlitliga prognoser är en del av den svenska kulturen. Utan klocka och almanacka – båda helst digitala – försvinner en nivå av vår trygghetskänsla, eller kanske snarare känslan att vi kontrollerar vår tillvaro.

Det är i och för sig inte bara ett svenskt fenomen att alltid fråga "när", även om vi är extrema tidsslavar. Jesu lärjungar frågar ofta "när". Till exempel vid Jesu himmelfärd undrar de om tiden nu är inne då Jesus skall upprätta Israel som kungadöme. Jesus svarar att det inte är deras sak att veta vilka tider och stunder Fadern i sin makt har fastställt. På alla frågor om tidpunkten för de yttersta tiderna och Guds rikes upprättande svarar Jesus undvikande: "Dagen och timmen kän-

ner ingen, inte ens himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.” Vi skall inte veta. Men uppmaningen att hålla sig vaken finns alltid med. Att inte veta ”när” men ändå tro har alltid varit och är fortfarande en utmaning för Jesu lärjungar.

OFTA I historien har olika grupper sagt sig kunna fastställa tidpunkten för de yttersta tiderna – de rösterna hörs också idag. Det har aldrig slutat bra. Ett annat dike är att sluta att vänta och längta efter Guds rikes upprättande. Det vi tror om framtiden ger oss hopp och energi idag. Framtiden liksom sträcker sig mot oss och visar vägen. Guds rike skall förverkligas i framtiden samtidigt som Guds rike är här hos oss nu. Tron säger inte ”när” men tron säger ”att”. Det tvingar oss till ödmjukheten att bekänna att vi inte har kontroll över tillvaron. Om det är något gott som pandemin fört med sig så är det att den öppnat våra ögon för vår sårbarhet och vårt beroende av varandra. Men samtidigt som vi inte har kontroll så omsluts vårt liv av En som har kontroll. Tron öppnar oss för att se på nuet i ljuset av Gud rike.

Den andra delen av journalisternas fråga handlar om längtan till ”det normala livet”. När man talar om det normala livet så antyds oftast en återgång till situationen före pandemin. Det skulle i så fall innebära att tiden för pandemin bara blir en parentes och vi fortsätter – så snart som möjligt – där vi befann oss i januari 2020. Då betyder det också att vi inte har lärt oss något alls under de månader som har gått – på psykologiskt språk skulle man kalla det för regression.

Visst är det mycket av det livet som vi levde före pandemin som verkligen kan sägas vara normalt; att vi kunde samlas till gudstjänster och olika evenemang, att vi kunde röra oss fritt, umgås med vänner och arbetskamrater, träffas över generationsgränserna och att vi fick kramas. Allt detta var självklart – vi hade friheten om vi hade tid att utnyttja den. Självklart längtar vi tillbaka till den

tiden och mitt i alla restriktioner har vi upptäckt hur värdefullt det är med gemenskap.

Den trygghet som ligger närmast till hands finns i det vi känner till och därför är det också naturligt att se den situation som rådde före pan-

”Längtar vi **tillbaka till kampen** att få livspusslet att gå ihop?”

demin som det normala. Det okända bär alltid ett moment av oro; ”vi vet vad vi har men vi vet inte vad vi får”. När hela samhället har drabbats av en radikal förändring, som skett de senaste månaderna, är det lättast att ha bilden av hur det var före förändringen som mall för hur det borde vara. Vi vet ju inte vad framtiden bär med sig. Men förändringen öppnar nya möjligheter.

PANDEMIN GÖR oss maktlösa och sårbara men ger oss också utrymme för reflektion – en reflektion över såväl vårt eget liv som över hur vi byggt upp vårt samhälle och också över kyrkans uppgift. Var det liv vi levde före pandemin och det samhälle som fanns före pandemin verkligen ”normalt”? Om vi skulle fritt få fantisera och visionera om hur vi skulle vilja leva vårt liv och i hurudant samhälle vi skulle vilja leva, skulle våra tankar knappast vara en kopia av tiden före pandemin. Längtar vi tillbaka till kampen att få livspusslet att gå ihop? Vill vi ha tillbaka vårt dåliga samvete över att vi inte ger våra barn, våra föräldrar och våra vänner den tid de behöver och som vi innerst inne skulle vilja men aldrig riktigt klarat av? Var vår livsrytm i balans med vår kropp och vår själ? Samhället gick i snabb takt mot en ökad segregering, polarisering och ojämlikhet. Ekonomins makt urholkade allt mera människovärdet i åldringsvård, skolor och socialvård, för att inte tala om de mörka molnen från klimathotet. De

flesta av oss hade allt vi behövde men saknade tid för vårda det vi hade.

Också kyrkan har dragits med i ekorrhjulet där vi måste springa och prestera för att visa oss nyttiga och duktiga; Mera aktiviteter, större byråkrati, mera statistik, mindre tid för stillhet, reflektion

"När tiden öppnats har **skapelseådran i oss aktiverats – den Helige Ande har fått rörelsefrihet i oss."**

och möte med enskilda människor, allt mindre tid för fördjupning. I alla församlingar jag tjänstgjort i har det funnits en dragkamp mellan det vi vill och det vi måste. Vi har velat så mycket men det vi måste får alltid företräde före det vi vill. Det vi måste blir också, paradoxalt nog, lätt en ursäkt för att undvika det vi innerst inne vill. Både arbets- och privatlivet ställer krav som hotar att tränga undan vårt verkliga livsrum – och därmed också tiden och orken till gemenskap och fördjupat andligt liv.

Nu har vi haft en tid när det, för många av oss, funnits tid att reflektera. Trots att mycket gott gjorts i församlingarna under pandemin har möjligheten att återerövra vårt verkliga livsrum öppnats på ett annat sätt än tidigare. Ett av de hebreiska benämningarna för Gud är "den som ger mig utrymme". Att ge utrymme är att skapa. När Gud skapar människan ger Gud utrymme åt någon mer än sig själv – trots att Gud fyller allt med sin närvaro. Kyrkans uppgift är att ge utrymme – i tid och rum – för människors längtan, för stillhet,

för oro, sorg och glädje, men också för försoning, förlåtelse och kärleksgärningar. Utan tid finns det ingen nåd!

DET ÄR fascinerande att se hur mycket kreativitet som fötts under pandemin; streamade andakter och gudstjänster av olika slag, musik och sånger som skapats och förmedlats genom den nya tekniken, hjälp till människor i karantän att göra inköp och mycket annat. När tiden öppnats har skapelseådran i oss aktiverats – den Helige Ande har fått rörelsefrihet i oss.

Pandemin är något ont i sig. Men Gud kan förvandla också det som är ont till att emanera välsignelse. Han förvandlade ju döden till liv på Påskdagen.

Vår utmaning som kyrka, samhälle och enskilda individer är att ta vara på de möjligheter som pandemins konsekvenser faktiskt har gett. De är både många och stora; insikten om att det är möjligt att minska vår destruktiva klimatpåverkan, upplevelsen av skaparkraften som finns i oss, närvaron i det vi gör, öppningen för stillhet och fördjupning möjlighet att tänka om och skapa en bättre framtid i ljuset av Guds rikes ankomst och närvaro.

JESU EGEN programförklaring i Lukasevangeliet 4 är också kyrkans programförklaring: *Herrens ande är över mig, ty han har smört mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.*

HÅKAN SANDVIK

STIFTSGÅRDEN

Stjärnholm

- ett centrum för stiftets barn och ungdom
- en mötesplats för kyrka – samhälle – kultur
- en miljö för utbildning, gudstjänst, andlig förnyelse och själavård

En växtplats för möten!

www.stjarnholm.se • info@stjarnholm.se • 0155-22 27 00

LIVET. Brudkrona från Hovsta kyrka är ett av föremålen du kan se i utställningen "Tro & liv – Strängnäs stift 900 år".

Föremål som speglar livet

Som en del av stiftets 900-årsfirande kommer en tematisk utställning genomföras i **Strängnäs domkyrka**.

Utställningen speglar Strängnäs stift under 900 år. Den kommer att bestå av inlånade föremål, foton och film från olika kyrkor i Strängnäs stift. Dessa placeras på olika platser i domkyrkan.

Under det övergripande temat "Tro & liv – Strängnäs stift 900 år" aktualiseras teman såsom mässan, dopet, Maria, musik, kyrkans målningar, död och liv, pilgrim och skattkammare.

Utställningen invigs officiellt i samband med den digitala "Stiftsfesten" den 5 september men delar kommer att finnas på plats redan i juni.

Ta med en grupp från församlingen och besök din domkyrka i sommar och i höst för att se delar av stiftets kulturarv.

ELIN HENNINGSSON

Gäddan Hädda pixi-bok till dop

I **Grödinge församling** har kommunikatören/ungdomsledaren Isabella Magnerholt, skrivit och ritat en pixi-bok om gäddan Hädda som handlar om Grödinge församling.

Boken ska delas ut till församlingsbor vid dop och till barn församlingen har kontakt med. Den kommer också att finnas till försäljning.

Apropå konst

Lille Pelle har fått följa med på vernissage för första gången. Han stannar vid en tavla varpå upphovsmannen kommer fram till honom.

– Vad är det på tavlan? frågar Pelle.
– Det ska föreställa en hund.
– Varför gör det inte det då?

Lär känna Jesus genom Markus

Argument förlag har tagit fram en ny illustrerad utgåva av Markusevangeliet med Bibelkommissionens översättning (Bibel 2000). Tillhörande samtalsfrågor finns att ladda ned.

Markusevangeliet är en bra start för såväl den ovane bibelläsaren som den som vill lära känna Jesus ännu djupare.

3 Netflix-favoriter när det regnar

■ I **"A.D. Kingdom and Empire"** (1 säsong) får vi följa lärljungsarnas liv, Jesu mor Maria och flera olika politiska och religiösa personer efter korsfästelsen.

■ Korsriddare, kristna pilgrimer, påven och den heliga Graal slutar aldrig att fascinera. Serien **"Knightfall"** (2 säsonger) handlar om en riddare som femton år efter korstågens slut tar över ledningen för Tempelorden i Paris ... och upptäcker en chockerande hemlighet.

■ Serien **"Unorthodox"** (miniserie) handlar om Esty som växer upp bland chassidiska judar i New York. Hon är olycklig i sitt äktenskap och bestämmer sig för att fly till Berlin. Serien är omdebatterad, bland annat för att vara en niddbild som egentligen inte lär oss något om en sekteristisk miljö. Andra hyllar serien för att den talar om rätten att få välja sitt eget liv.

FOTO HANNA MAXSTAD

Himlen som tema på egen musik

Charlotta Frondelius, präst i **Julita kyrka**, skriver sedan cirka 15 år tillbaka egen låtar.

– Jag sjunger dem mest på gudstjänster och konserter. Men jag har även sjungit dem utanför kyrkans väggar.

Nu delar hon med sig av sin musik på skiva och på Spotify.

– Det finns mycket tröst och glädje i musiken. Flera låtar handlar om vad som händer när man stannar upp och börjar lyssna inåt, säger Charlotta Frondelius till Katrineholms-Kuriren.

Himlen är ett genomgående tema på skivan.

– Det känns ibland som om himlen har fått dåligt rykte, som om den inte fanns. Man säger "sov i ro", som att vi ligger i långa rader och sover i evigheters evighet. I mina sångtexter, men även i Bibeln, handlar det om att himlen vimlar av liv, av sång och dans, fest och glädje. Det präglar också musiken.

MIRIAM ARREBÄCK

BARNDOMSKOMPISAR. Torgny Wirén och Torbjörn Åhgren skriver bok tillsammans.

Präst och polis skriver deckare

Prästen och författaren Torgny Wirén ger sig på en ny litterär genre. Han skriver en deckare tillsammans med Torbjörn Åhgren, kriminaltekniker och polis sedan 37 år.

Som kriminaltekniker har Torbjörn Åhgren varit faktagranskare åt många av Åke Edvardsons böcker. Torgny Wirén, präst sedan 35 år och nu verksam i Jönköping, har skrivit fem böcker tidigare. Denna blir den första kriminalromanen tillsammans med barndomskompisen.

Huvudperson och tillika hjältninna i boken heter Rebecca Calderoni och är präst i Jönköping. Präst-deckaren beräknas komma ut i september på Libris förlag.

PIA ANDERSSON

"Du är experten, var med och

Gustaf Bengtsson har rekryterat många nya förtroendevalda bland

Den som bryr sig om kyrkans framtid bör också försöka påverka den. Så resonerar Gustaf Bengtsson, 39 år, och förtroendevald i Södertälje pastorat.

NÅGRA SJUNGER i kör, andra bidrar med att fixa kyrkkaffet. Engagemanget kan se olika ut och för några handlar det om att som förtroendevald ta ansvar för till exempel budget, fastigheter och arbetsgivarfrågor.

Gustaf Bengtsson har varit aktiv i kyrkopolitiken allt sedan kyrkan skildes från staten. Som 21-åring var han med och startade nomineringsgruppen POSK, Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan, i Södertälje. När de startade var de 5-6 aktiva, men idag är det en aktiv grupp på cirka 15-20 personer och cirka 50 namn på listan. Gustaf har rekryterat flera av dem.

– Jag pratar ofta med dem som är aktiva i gudstjänster eller församlingsverksamhet. Jag frågar: Varför lämnar du besluten till personer som knapast aldrig är i kyrkan? Du är ju experten, du vet hur det borde vara, så du borde vara med och fatta beslut.

NU ÄR det snart dags igen att hitta kandidater som vill stå på listan till Kyrkovalet 2021. Gustaf är van att höra människor ifrågasätta om den egna kompetensen räcker för uppdraget.

– Det är klart att man behöver en viss kunskap om man sitter i personalutskott eller budgetutskott, men alla kommer inte ha de rollerna. Det räcker långt att ha sunt förnuft och älska sin kyrka. Resten lär man sig.

Den som ställer upp och kandiderar behöver inse att det handlar om ett åtagande för fyra år framåt. Som ledamot i fullmäktige handlar det i princip om två sammanträden per år, medan till exempel kyrkoråd och församlingsråd innebär mer tid.

– Jag försöker värva en del yngre personer, men bland dem finns inte samma tradition av att fullfölja ett uppdrag, konstaterar Gustaf.

– Man märker ganska snabbt vilka som inte kommer på möten. Men det är ju möjligt att stå

Det räcker långt att ha **sunt förnuft** och **älska** sin kyrka.

STÄLLET UPP. "Vi behöver ideella som vill ta ansvar på det här sättet också", säger

längre ner på listan, om man känner lite osäkerhet.

Själv har Gustaf suttit tre mandatperioder i Kyrkomötet, som är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Nu satsar han sitt engagemang på församlingsrådet, som i Södertälje pastorat har stort beslutsmandat.

FAMILJEN SOM består av fru och två barn, och ett tredje barn på väg, behöver hans tid. Och även om Gustaf just nu är föräldraledig så är det i höst dags att gå tillbaka till jobbet som systemutvecklare på Scania i Södertälje. Det finns inga oceaner av tid att lägga på politiken, men Gustaf tycker ändå det är värt det.

– Man bidrar med något positivt. Även om det blir bakslag ibland, och jag blir nedröstad, så gör jag ändå något som långsiktigt är för kyrkans bästa.

påverka kyrkan"

gudstjänstbesökare

FOTO: NINA BENGTTSSON

Gustaf Bengtsson, förtroendevald i Södertälje.

"Självklart att engagera mig"

– Jag har alltid varit engagerad i Svenska kyrkan, som ung ledare, körsångare och som anställd församlingspedagog. När jag växlade yrkesbana kändes det självklart att engagera mig som förtroendevald.

– Att vara ledamot i kyrkorådet var som jag förväntade mig, men som ledamot i egendomsutskottet var det helt nytt. I kyrkorådet behandlar vi ärenden där jag känner mig hemma. I egendomsutskottet har jag fått lära mig mycket från början,

– Jag är inte färdigtänkt om att ställa upp i kyrkovalet 2021. Efter åtta år i kyrkorådet överväger jag att ge rum för någon annan.

Carina Ålander, 48 år, Eskilstuna, HR-strateg i Katrineholms kommun. Nomineringsgrupp: Socialdemokrater i Svenska kyrkan

"Förberedelser tar tid – men behövs"

– Antalet timmar är relativt få i förhållande till ansvaret som det innebär att sitta i kyrkorådet (inte i något utskott) och i stiftsfullmäktige.

– Förberedelsearbete är viktigt för att sammanträden och samtal ska hamna på en bra nivå och för att lyfta olika aspekter innan beslut fattas. Därför har min nomineringsgrupp alltid gruppmöte en vecka före kyrkorådet. Möjligheten att påverka är förknippat med ett ansvar.

– Jag vill gärna bidra med min kompetens och erfarenhet för kyrkan som möter människor i både glädje och kris. Kyrkan har alltid betytt mycket för mig. Jag ställer upp i kyrkovalet 2021.

Kristina Wänblom, 49 år, Salem, Affärområdeschef Verbum. Nomineringsgrupp Borgerligt Alternativ, BA

Vill du vara med och ta ansvar?

Är du intresserad av Svenska kyrkans framtid? Då är det dags att du funderar på att kandidera i kyrkovalet 2021.

I slutet av augusti 2020 öppnar grupp- och kandidatsystemet för registrering av befintliga nomineringsgrupper samt för registrering/ansökan för ny nomineringsgrupp.

Alla som ställer upp som kandidater ska underteckna en blankett som visar att de ställer upp för nomineringsgruppen.

För att kunna ställa upp som kandidat ska man tillhöra Svenska kyrkan, vara döpt eller tidigare ha varit förtroendevald i Svenska kyrkan, fylla 18 år senast på valdagen och

vara kyrkobokförd i det området valet gäller. För kyrkomötet är du bara valbar i det stift där du är kyrkobokförd.

– Det är också en fördel om alla kandidater har tillgång till dator och internet då nationell nivå, stiftet och många församlingar/pastorat endast har kallelser och handlingar tillgängliga digitalt, säger Jessica Engström, valansvarig på Strängnäs stift.

Jessica Engström, tfn 0152-234 39 eller e-post jessica.engstrom@svenskakyrkan.se

Jessica Engström

VÅRT ATT VETA

Registrering Kyrkoval 2021

Ett ombud/företrädare för nomineringsgruppen ska ansvara för att registrera alla kandidater i grupp- och kandidatssystemet, som finns på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval. För att logga in krävs bankID. Valsedelsbeställningar görs också i detta system.

Senast den 15 april 2021 ska alla ombud, kandidater och valsedelsbeställningar vara registrerade. Läs mer på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval

NYA ÄVENTYR. Ylva Evensen tar familjen med sig för att upptäcka Nyköping som församlingens nya kyrkoherde.

FOTO: MAGNUS ARONSON

”Jag fattar att de gröna herde-ängarna jag ser, ibland är ett tangentbord och en skärm.”

Varför vill du vara kyrkoherde i Nyköping?

– Jag har väl egentligen inte letat efter ett kyrkoherdejobb men efter många fantastiska år i Södertälje blev jag nyfiken på något nytt. Dessutom ville min man gärna till Nyköping där han har sina rötter. Det underlättade ju.

– Jag ser verkligen kyrkoherdearbetet som att vara herde för en hjord med stort värde i medarbetare och församlingsbor. Tänk att få göra Guds rike så synlig som möjligt och finnas och lotsa mitt i! Det lockar mig. Fast jag vet ju också att de gröna ängarna för en (kyrko)herde ganska ofta är ett tangentbord och en skärm, det är jag införstådd i.

Har du alltid velat bli präst?

– Nej, inte alls. Jag hade bestämt mig för att bli sjuksköterska och arbeta med barnmedicin och Läkare utan gränser. En klar plan. Men efter gymnasiet tog jag paus i studerandet och efter ett år som församlingsassistent i Stallarholmens församling där jag är uppvuxen ändrades det.

– Jag vet precis när kallelsen började. Efter det där året frågade den mycket fåordiga norrländska vaktmästaren vad jag skulle göra efter assistent-jobbet. Jag visste inte. ”Jag vet” sa han. ”Du ska bli präst.” Där började kallelsen. När jag senare postade an-

sökningarna kände jag en frid. Det var Guds vilja. Jag vigdes till präst 2007 i Strängnäs domkyrka av biskop Hans-Erik Nordin.

Var har du arbetat sedan dess?

– Jag var pastorsadjunkt i Olaus Petri i Örebro och var där sammanlagt tre år. Efter det fyra år som komminister och sex år som församlingsherde i Södertälje, där jag bor och tjänstgör nu.

Vad vet du om Nyköping?

– Ha ha...där finns det utvecklingspotential. Jag vet och kan inte så mycket faktiskt, men vill lära mig allt. Familjen har köpt hus i Nyköping så under sommaren ska det renoveras och vi flyttar allihop. Det känns jätteroligt och spännande, och något vi alla ser fram emot.

– Det är kul att församlingen ligger i framkant i mycket, så som jag ser det, att få två församlingar att fungera som en och miljödiplomering som exempel.

– Jag tror att jag kan älska Nyköping lika mycket som Södertälje. Jag är en sådan person som trivs där jag är.

PIA ANDERSSON

VÅRT ATT VETA

NAMN: Ylva Evensen

ÅLDER: 40 år

AKTUELL: Bli-vande kyrkoherde i Nyköpings församling.

BOR: Just nu i Södertälje, flyttar till Nyköping.

FAMILJ: Maken Per David och barnen Simon 8 år och Ester 4 år.

INTRESSEN: Läsa böcker, laga mat och att simma. Vi reser gärna (och ganska ofta) till Norge där min man föddes.

SOMMAREN: Blir mycket renovering av nya huset och flytt. Och att lära känna vår nya stad och församling Nyköping.

AUGUSTI - SEPTEMBER

11-13/8 Ledarutbildning + LIFE 2020 ONLINE

Med anledning av coronavirusets spridning så kommer årets LIFE-läger att bli lite annorlunda mot tidigare år. I stället för att samla 150 ungdomar på Stiftsgården Stjärnholm uppmanar vi alla som vill delta att samlas på hemmaplan och vara med var du/ni än är! Även den grundläggande ledarutbildningen sker digitalt.

24-26/8 Godly Play, grundkurs

Välkommen till tre dagars grundkurs i Godly Play. Under kursen arbetar vi med Godly Plays grunder och förhållningssätt, vi får möta många berättelser och övar också på att kunna berätta själva. Kursen är i Stallarholmen.

5/9 Stiftsfest - second edition

Bänka dig några timmar framför datorn och se Fredrik Lindström och biskopen Johan i "tv-soffan".

8/9 Barndagen - Noas ark

Välkomna till Stiftsgården Stjärnholm på Barndagen med temat Noas ark. Dagen passar barn upp till 6 år med en ledare, förälder eller annan vuxen. Anmälan.

Lär dig mer om att känna delaktighet

JONAS
HAGSTRÖM

Lördag den 3 oktober är det Ideellt forums Idédag, i Eskilstuna. Tema för dagen är "Delaktighet!? - Hjälpa till eller ha delat ansvar."

UNDER IDEELLT forums Idédag kommer alla som är med att få arbeta och reflektera kring begreppet delaktig på många olika sätt. Du får ta del av både forskning om att vara och känna sig delaktig samt få möjlighet att dela andras och egna upplevelser. Workshops som bygger på metoder som skapar delaktighet.

LYSSNA TILL Jonas Hagström om livet som entreprenör och skapandet

av den nationellt hyllade kören The Rockin Pots. En kör för nyanlända och svenskar att mötas i.

I ÅR kommer Ideellt forum för första gången webbsända allt gemensamt program samt några av seminarierna. Det innebär att du som inte är med på plats kan delta hemifrån, ensam eller i grupp, var som helst i landet.

Dagen börjar kl. 9.00 och slutar med mässa kl. 18.00.

Nu kör vi! Anmäl dig du också. Du vet aldrig vart det tar dig.

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/nyheter/ideellt-forums-idedag-2020

Arrangörer: Ideellt forum, Sensus, Eskilstuna pastorat och Strängnäs stift.

8/9 Chefshandledning/ grupphandledning

Handledning för dig som vill utveckla din personliga ledarstil och skapa ett fördjupat kollegialt nätverk. För kyrko- och församlingsherrar. Tre terminer med start 8/9 på Strängnäs stiftskansli.

28-30/9 samt 17/11 Utvecklande ledarskap

Ett av Strängnäs stifts fokusområden är ledarskap och behovet av en gemensam ledarskapsutbildning har vuxit fram. Vi vill nu inbjuda chefer och ledare i stiftet till en utbildning framtagna av Försvarshögskolan. På Stiftsgården Stjärnholm.

21/9 Grundkurs Kyrksam 22-23/9 Grundkurs Kbok 24/9 Grundkurs KOB

OKTOBER

20/10 och 21/10 Administrationsträffar hösten

Informationsmöten om de gemensamma administrativa systemen. Kumla församlingshem resp. Stiftsgården Stjärnholm.

Han oppanpå

I SEPTEMBER förra året gick min nitiofemåriga mamma bort. I biskopskalendern stod sedan länge "tjänsteresa", men när min storsyster ringde och berättade att mamma hastigt blivit sämre, ersattes det av "hemfärd". Under hennes sista vecka bodde jag på en tätsäng i mammas rum på äldreboendet – satt vid sängkanten, sjöng, bad, mindes och åt chokladglass. Det blev ett fint avsked – hon fick i sanning somna in i frid.

I helgen tog jag mig an en av hennes lådor: plockade bland fotoramar, prydnadssaker och porslin. Längst ner i lådan låg ett skrin. Sannolikt tidigt 1800-tal, blekt björkrot och något jag livet igenom sett stå på ett bord i mammas sovrum. Överst låg tjänstgöringsbetyg från krigsåren där en inspektor på heder och samvete intygade att mamma, som 18-årig beredskapsflicka, "deltagit i alla i ett hem förekommande göromål, samt varit med på torget och visat sig vara en ärlig och duktig försäljerska" samt "nått sådan färdighet i maskin- och handmjölkning att hon vid behov bör kunna ersätta en mjölkare".

DÄR UNDER låg körkortet från 1953, plånboken och ett kuvert med foton på pappa och oss andra och så en liten svart psalmbok i skinn med dedikationen "Till Maj på konfirmationsdagen den 28/7 1939 av Pappa och Mamma".

Det blekta skrinet rymde ett liv sammanfattat i några få föremål. Ungdomen under kriget, giftermålet med pappa, alla år som närvarande mamma och stöttande hemmafru (och min motvilliga bilskollärare). Sparandet för egen

del och generositeten visavi oss andra och så tron – den bergfasta, enkla, förtröstansfulla kristna tron som fick henne att livet igenom tala om Gud som vore han den allvise grannen en trappa upp: "Han oppanpå".

HON LÄRDE mig knäppa händerna och be Gud som haver, hon pratade jämt om hur Gud har en utstakad väg för alla människor, hon och pappa stötte mig helhjärtat i prästkallet (bara jag lovade att predika så folk begrep) – ja, hon gav utan åthävor vidare av den tro hon fått i gåva av sin mamma. Och det var så det började för mig.

Så det blir min sommarhälsning till dig.

För att trons olympiska eld ska bäras vidare från människa till människa krävs inget större och inget mindre än sånt som rymts i ett anspråkslöst skrin i blekt björkrot.

Resten fixar Han Oppanpå.

STIFTSPENNAN

BISKOP JOHAN DALMAN